

ע"פ 59557/10/17 - אמיר בכריה נגד הועדה המקומית לתכנון לב הגליל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

עפ"א 59557-10-17 בכריה נ' המקומית לתכנון לב הגליל
תיק חיצוני: 22225-06-15

בפני	כבוד השופטת תמר שרון נתנאל
מערער	אמיר בכריה
נגד	
משיבה	הועדה המקומית לתכנון לב הגליל

פסק דין

1. לפניי ערעור על הכרעת הדין (מיום 30/1/17) וגזר הדין (מיום 27/9/17) שניתנו על ידי בית משפט השלום בקריות (כבוד השופט מיכאל ארדמן) בתיק תו"ב 22225-06-15.

בהכרעת הדין הרשיע בית משפט קמא את המערער, על פי הודאתו, בכתב אישום מתוקן, בעבירות של בנייה ללא היתר; שימוש חורג במקרקעין, הטעונים היתר, ללא היתר; אי קיום צו הפסקה מינהלי; אי קיום צו הפסקה שיפוטי; אי קיום צו למניעת פעולות - עבירות על פי סעיפים 204(א)+(ג), 237, 240 ו- 249 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק").

ההודאה נשמעה מפי סנגורו של המערער, לאחר שהוא הודיע לבית משפט קמא, כי המערער אינו יכול להתייצב לדין, מסיבות רפואיות (תוך שהציג מסמכים רפואיים) וכן שהוא הסביר למערער את כתב האישום ושהמערער ייפה את כוחו להודות בשמו.

2. בימ"ש קמא הרשיע את המערער לפי הודאתו ובא כוחו ביקש לדחות את הטענות לעונש וכן לשלוח את המערער אל הממונה על עבודות שירות, על מנת שיבחן אם המערער מתאים לביצוע עבודות שירות.

הטענות לעונש נשמעו ביום 27/9/17, בנוכחות המערער וסנגורו ובסיומם הוכתב גזר הדין, גם זאת - בנוכחות המערער וסנגורו.

במסגרת גזר הדין הוטלו על המערער העונשים הבאים: 60 ימי מאסר בפועל, אשר ירוצו בעבודות שירות; קנס בסך 60,000 ₪ (או 200 ימי מאסר תחתיו); חתימה על התחייבות בסך של 50,000 ₪; מאסר על תנאי ותשלום כפל אגרה בסך של 18,780 ₪.

הערעור על הכרעת הדין

3. ערעורו של המערער מופנה אך ורק נגד ההרשעה בעבירה של הפרת צו הפסקה שיפוטי ולא נגד הרשעתו בשאר העבירות.

המערער טוען, כי כתב האישום כלל לא הוקרא לו וכי הוא לא ידע שהוא מואשם בהפרת צו הפסקה שיפוטי. לדבריו, הוסבר לו על ידי סנגורו "כי הוא מודה בבניה" ולכן הודה, אך לא הוסבר לו דבר בדבר "הפרת הצווים הנ"ל". לדברי ב"כ המערער, בכוונת המערער היה להודות רק בבניה ובהפרת צו הפסקה המינהלי, אשר על קבלתו חתם, אך לא בהפרת צו הפסקה השיפוטי, אשר מעולם לא נמסר לו, אלא נמסר לאמו, בעוד שהוא כלל לא גר עמה באותה עת. עוד טען ב"כ המערער, כי המערער כלל לא הבין שעומד להיגזר עליו עונש של מאסר בפועל.

4. דין הערעור על הכרעת הדין, דחייה מכל אחד מהטעמים הבאים ומכולם יחדיו;

א. מאחר שהעבירות בהן הודה המערער הן עבירות מסוג עוון ומאחר שסנגורו של המערער הצהיר, כי המערער נתן לו אישור לייצגו בלא התייצבותו, היה בית משפט קמא מוסמך לשמוע הודאה מפי סנגורו של המערער וזאת - מכוח האמור בסעיף 128(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ") כאמור בעמ' 5 לפרוטוקול הדיון מיום 30/1/17.

על פי סעיף 129 לחסד"פ, היה על בית משפט קמא לאפשר למערער להשמיע את טענותיו לעונש, בטרם יגזור עליו עונש מאסר ואמנם, בית משפט קמא פעל על פי סעיף זה, שעה שדחה את הטענות לעונש לישיבה אחרת שהתקיימה בנוכחות המערער וסנגורו, ביום 27/9/17.

לא מצאתי כל פגם בהתנהלותו של בית משפט קמא.

ב. המערער לא פנה לבית משפט קמא בבקשה להתיר לו לחזור מההודאה. נהפוך הוא; הוא התייצב לישיבת הטענות לעונש, שמע את הטענות, בהם התייחס ב"כ המאשימה, מספר פעמים ובאריכות, לעבירה של הפרת צו הפסקה שיפוטי (ראו עמ' 10 שו' 10-9; 15-19; 25-26) ולא אמר דבר. הוא גם שמע את גזר הדין שהכתיב בית משפט קמא ואשר גם בו הייתה התייחסות ספציפית לעבירה של הפרת צו שיפוטי (ראו עמ' 12 שו' 28 ועמ' 13 שו' 25) וגם אז לא אמר דבר. שתיקתו של המערער פועלת נגדו.

ג. אני דוחה את טענת ב"כ המערער לפיה המערער, בהיותו אדם פשוט, לא הבין את אשר נאמר בדברי ב"כ המאשימה בטיעוניה לעונש או בגזר דינו של בית משפט קמא. את המילים "צו הפסקה שיפוטי" מבין כל אדם היודע עברית (ולא נטען שהמערער אינו מבין את השפה) ולא צריך להיות עורך דין או ללמוד משפטים כדי להבין זאת.

ד. המערער לא צירף להודעת הערעור תצהיר מטעמו, בו הוא מצהיר על נכונות הטענות העובדתיות אשר בבסיס הטענות שנטענו בערעורו, לפיהן כתב האישום לא הוסבר לו, כראוי, על ידי סנגורו; הוא לא ידע שהוא מודה בעבירה של הפרת צו שיפוטי ואף לא הבין שהוא נדון על עבירה זו, בגינה הוא צפוי לעונש של מאסר בפועל. המערער אף לא צירף תצהיר מטעם אמו התומך בטענה שנטענה בהודעת הערעור, לפיה הוא לא גר עמה באותה עת והיא לא מסרה לו את הצו אשר על קבלתו חתמה.

ה. המערער לא הסביר כיצד הלך לממונה על עבודות שירות, אם לא הבין שבית המשפט עומד לגזור עליו עונש של מאסר בפועל.

מכל הטעמים דלעיל, אני דוחה את הערעור על הכרעת הדין.

הערעור על גזר הדין

5. המערער טוען כי גזר הדין החמיר עמו יתר על המידה. לדברי בא כוחו, בתי המשפט אינם נוהגים להשית עונש של מאסר בפועל, שעה שמדובר בעבירה ראשונה של בנייה ללא היתר ואין מדובר בעבירה של הפרת צו שיפוטי (כך - לשיטתו).

עוד טען, כי בית משפט קמע התעלם מנסיבותיו האישיות, כפי שהועלו בטיעוני סנגורו.

לטענת בא כוח המערער, בית משפט קמא השית על המערער מאסר בפועל בניגוד לטיעוני המאשימה, אשר ויתרה על דרישה זו, כפי שלשיטתו עולה מפרוטוקול הדין מיום 27/9/17 שו' 33-34.

טענה נוספת בפי ב"כ המערער היא, כי המאשימה לא הייתה רשאית לעתור למאסר בפועל, שעה שהיא לא כללה בכתב האישום התראה לפיה היא תעתור למאסר בפועל, כנדרש על פי סעיף 15א' לחסד"פ.

6. אדון בטענות המערער, אחת לאחת ואפתח בטענה האחרונה. סעיף 15א לחסד"פ קובע:

"15א. (א) (1) סבר תובע כי קיימת אפשרות שיבקש מבית המשפט להטיל על נאשם

עונש מאסר בפועל אם יורשע, יודיע על כך התובע לבית המשפט במועד הגשת כתב האישום או במועד אחר לפני תחילת המשפט.

(2) מסר התובע לבית משפט הודעה כאמור בפסקה (1), יודיע על כך בית המשפט לנאשם ולסניגוריה הציבורית.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א)(1), לא מסר התובע הודעה כאמור באותו סעיף קטן לפני תחילת המשפט, וסבר התובע, לאחר תחילת המשפט, כי נתגלו נסיבות חדשות או נמצאו טעמים אחרים המצדיקים, לדעתו, לבקש מבית המשפט להטיל על נאשם עונש מאסר בפועל, יודיע על כך התובע לבית המשפט ולנאשם בהזדמנות הראשונה."

על פי סעיף 15א(ב) הנ"ל, אי כתיבת האזהרה בכתב האישום איננה סוף פסוק ואין בה כדי למנוע מהמאשימה לעתור למאסר בפועל ובלבד שהתובע מצא טעמים לדרוש השתת מאסר בפועל ושהתביעה מסרה על כך הודעה לבית המשפט ולנאשם בהזדמנות הראשונה.

7. בענייננו, ברור מפרוטוקול הישיבה שהתקיימה בבית משפט קמא ביום 30/1/17, כי עוד בטרם הודה סנגורו של המערער, בשם המערער, בכתב האישום המתוקן, כבר היה ברור לסנגור שהמאשימה תעתור למאסר בפועל. לולא כן, לא היה הסנגור מבקש להפנות את המערער לממונה על עבודות השירות, כפי שעשה (עמ' 7 שו' 3-4). מכאן, שהמאשימה הודיעה לסנגור, כבר אז כי בדעתה לעתור למאסר בפועל.

כאשר הנאשם מיוצג והודעה על הכוונה לטעון למאסר בפועל נמסרה לסנגור בטרם הטיעונים לעונש (כפי שנעשה במקרה דנן) התמלאה תכליתו של סעיף 15א' לחסד"פ, לגביה נקבע, כי היא נועדה להבטיח את זכותו של נאשם לייצוג ולמנוע עיוות-דין.

ואין בכך שבכתב האישום לא הוזהר הנאשם בדבר כוונת המאשימה לטעון למאסר בפועל, כדי לבטל את עונש המאסר שהושת עליו. ראו, בעניין זה, החלטת כבוד השופט שהם ברע"פ 5184/15 ילאו קניימר נ' מדינת ישראל (27/7/2015) שם נדחתה טענה דומה והובהר, כי:

"לטענת המערער, בהתאם לסעיף 15א לחוק סדר הדין הפלילי (להלן: החסד"פ), היה על המשיבה להצהיר על כוונתה לבקש עונש מאסר לריצוי בפועל (גם אם מדובר במאסר על דרך של עבודות שירות), בד בבד עם הגשת כתב האישום, או טרם שנעשתה ההקראה. סבורני, כי דין טענה זו להידחות. כפי שציין השופט א' רובינשטיין (כתוארו דאז) ברע"פ 8058/12 אבו לבן נ' מדינת ישראל [פורסם בבנו] (12.11.2012):

"תכליתה של החובה הקבועה בסעיף היא בראש וראשונה להבטיח את זכותו של נאשם לייצוג. תכלית זו נלמדת מן האיסור העקרוני הקבוע בסעיף 15ב שלפיו 'לא יטיל בית משפט עונש מאסר בפועל על נאשם שאינו מיוצג', ומסעיף 15א(ג) הקובע כי 'מסר התובע הודעה לפי הוראות סעיף זה, ימונה לנאשם שאינו מיוצג, סניגור'. כלומר, הדברים מתנקזים לשאלת הייצוג. ונזכיר כבר כאן, כי

בענייננו היה המבקש מיוצג כדבעי לאורך כל הדרך".

לפיכך, אני דוחה את טענת המערער בדבר חוסר סמכותה של התביעה לעתור למאסר בפועל.

8. וכעת - לשאר טענותיו של המערער.

משדחיתי את טענת המערער לעניין ההרשעה וקבעתי כי הרשעת המערער בעבירה של הפרת צו הפסקה שיפוטי עומדת על כנה, ממילא נשמטה הקרקע מתחת לטענת המערער לפיה עונש של חודשיים מאסר לביצוע עבודות שירות אינו הולם את העבירות בהן הורשע המערער.

9. לטענת המערער לפיה בית משפט קמא לא נתן משקל לנסיבותיו האישיות, אין על מה לסמוך. בית משפט קמא התייחס בגזר דינו, במפורש, לנסיבות האישיות של המערער ואין לי אלא להפנות בעניין זה לאשר נאמר בגזר הדין בעמ' 14 שו' 3-2; 16-14; 35-34 ועמ' 15 שו' 1; 10-9.

10. גם טענת בא כוח המערער לפיה בית משפט קמא השית על המערער עונש של מאסר בפועל, בניגוד לטיעוני המאשימה, אשר ויתרה על דרישה זו, בטעות יסודה.

לתמיכה בטענתו זו הפנה בא כוח המערער אל שו' 31-34 לעמ' 10 לפרו' קמא מיום 27/9/17, שם נאמר:

"... אולם בשל הנסיבות המיוחדות אשר תיאר אותם הסנגור בפניי לפני הדיון, ולפנים משורת הדין ובאופן חריג, המאשימה תשאיר את העניין לשיקול דעת ביהמ"ש הן לעניין ביצוע עבודות השירות על ידי הנאשם וזאת מאחר והתביעה עתרה לקנס משמעותי גבוה אשר בא במקום הדרישה למאסר בפועל בתיק זה" (ההדגשות, כאן ובציטוט הבא, אינן במקור).

11. בא כוח המערער טוען, כי מהאמור לעיל, נובע שהמאשימה הסתפקה בקנס במקום מאסר ולא היא; פרשנות כזו אינה תואמת את הנאמר בציטוט דלעיל והיא אף מוציאה את האמור לעיל מהקשרם של טיעוני המאשימה לעונש. מכלל טיעוניה עולה, כי הכוונה היא לכך, שהמאשימה הסכימה להסתפק במאסר שירוצה בעבודות שירות, במקום במאסר בפועל.

כך עולה, בבירור, מדבריה בעמ' 10 שו' 24-27, שורות אשר ב"כ העורר נמנע מלצטט ונמנע מלהתייחס אליה. וכן נאמר שם:

"מדיניות הענישה אשר נקבעה על ידי בית המשפט העליון בעבירות של אי קיום צו בית משפט, גם במקרים חמורים פחות, היא ענישה של מאסר בפועל ממש ובמקרה שבפנינו המאשימה תסתפק בכך שהמאסר בפועל אשר תבקש ירוצה בעבודות שירות זאת נוכח חומרת העבירה בכך שהנאשם סיים את בנייה הבניין למרות הצו השיפוטי".

12. עוד יש לזכור, כי דרישת התביעה למאסר בפועל, אשר ייתכן שירוצה בעבודות שירות, התגבשה כבר בישיבה בה נמסרה הודיית המערער ובאה כבר שם לידי ביטוי, כפי שפירטתי לעיל.

לא למותר לציין, כי גם הסנגור, בבית משפט קמא, הבין כי המאשימה עותרת למאסר בפועל או בעבודות שירות, כפי שעולה מטיעונו לעונש (עמ' 12 שו' 4-6) וכך, כמובן, הבין גם בית משפט קמא כפי שעולה מגזר הדין.

13. סופו של דבר, אני דוחה את הערעור, על שני חלקיו.

אעיר, כי לא מצאתי מקום להתייחס לטענות נוספות, שהועלו על ידי ב"כ המערער בדיון שהתקיים בפניי ביום 21/11/17, מאחר שעל פניהן לא מצאתי בהן כל ממש.

אוסף ואומר, כי מדובר בערעור סרק וכי לולא היה מדובר בעניין פלילי, לא הייתי מהססת מלהשית על המערער הוצאות לטובת אוצר המדינה.

המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים ותחזיר את תיק קמא לבית משפט קמא.

ניתן היום, י' כסלו תשע"ח, 28 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.